

3736400 PRDE / D : สาขาวิชา : ประชากรศาสตร์ ; ปช.ด. (ประชากรศาสตร์)

คำสำคัญ : ผลกระทบ / การย้ายถิ่น / อายุแรกสมรส / ประชากรไทย

มณีนันท์ ภาณุรูป : ผลกระทบของการย้ายถิ่นต่ออายุแรกสมรสของประชากรไทย (IMPACT OF MIGRATION ON AGE AT FIRST MARRIAGE OF THAIS ) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: อภิชาติ จารัสฤทธิรงค์, Ph.D., Philip Guest, Ph.D., วาสนา อิมเมม, Ph.D., เนาวรัตน์ พลายน้อย, กศ.ด. 195 หน้า ISBN 974-662-200-5

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลกระทบของการย้ายถิ่นต่ออายุแรกสมรสของประชากรไทย โดยใช้วิธีการศึกษาถึง อิทธิพลของปัจจัยหลายระดับ (Multi-level) ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยคือ ข้อมูลโครงการสำรวจการย้ายถิ่นระดับชาติ ของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัย มหิดล พ. ศ. 2535 โดยเลือกใช้ข้อมูลในส่วนข้อมูลประวัติชีวิต (life history) ข้อมูลสำมะโนประชากร พ. ศ. 2513, 2523 และ 2533 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และ ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ผู้วิจัยเก็บขึ้นเองใน พ. ศ. 2541 ในการวิเคราะห์ข้อมูล จะใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ด้วยตารางชีพ และการวิเคราะห์ ด้วย Proportional hazard model

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ย้ายถิ่นจะสมรสช้ากว่าผู้ไม่ย้ายถิ่นทั้งชายและหญิง แต่การย้ายถิ่นไม่มีอิทธิพล ทำให้ความแตกต่างช่วงอายุสมรสระหว่างชายที่ย้ายถิ่นและไม่ย้ายถิ่น แตกต่างจากช่วงอายุสมรสระหว่างหญิงที่ย้ายถิ่นและไม่ย้ายถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ภายหลังจากทำการควบคุมด้วยตัวแปร คุณลักษณะชุมชนในถิ่นปลายทาง เมื่อพิจารณาถึงตัวแปรการย้ายถิ่นอื่นพบว่า ผู้ย้ายถิ่นน้อยครั้งจะสมรสเร็วกว่าผู้ย้ายถิ่นมากครั้ง ผู้ย้ายถิ่นจากชนบทไปชนบทสมรสเร็วที่สุด ส่วนผู้ย้ายถิ่นจากเมืองไปเมืองสมรสช้าที่สุด เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาที่อยู่ในถิ่นใหม่ก่อนสมรส พบว่าผู้หญิงจะสมรสเร็วที่สุดเมื่อย้ายเข้าไปอยู่ 1 ปี ส่วนผู้ชายจะสมรสเร็วเมื่อย้ายเข้าไปอยู่ 2-4 ปี แต่ถ้าอยู่ในถิ่นใหม่นานเกิน 5 ปี ผู้หญิงจะสมรสช้ากว่าผู้ชาย เกี่ยวกับระยะทางในการย้าย พบว่าผู้ย้ายถิ่นที่มีระยะทางในการย้ายต่างกัน คือย้ายในจังหวัด ย้ายในภาคและ ย้ายระหว่างภาค จะมีอายุสมรสไม่แตกต่างกัน ส่วนตัวแปรอื่นที่พบว่ามีอิทธิพลต่ออายุแรกสมรสคือ เพศชายสมรสช้ากว่าเพศหญิง ผู้ที่มีการศึกษาสูงสมรสช้ากว่าผู้ที่มีการศึกษาดำกว่า ผู้ที่มีอาชีพและสภาพการจ้างงานสูง จะสมรสช้ากว่าผู้ที่มีสถานะต่ำกว่า ส่วนตัวแปรคุณลักษณะชุมชนในถิ่นต้นทางนั้นพบว่า ภายหลังจากควบคุมด้วยตัวแปรคุณลักษณะชุมชนในถิ่นปลายทางแล้ว อิทธิพลของถิ่นต้นทางต่ออายุแรกสมรสจะลดน้อยลง